

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petítor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért ígattatik be.
Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapest:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

89. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Szechenyi-utca 5-ik sz.) ezimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyiltérben megjelenő közlemények után három hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Megyék kikerekítéséhez.

A közelebbi időben a fővárosi lapok hasábjain olvastuk, hogy a közigazgatás új rendezése mellett, egyszersmind a megyék kikerekítése is szóba jött, sőt, nemcsak hogy szóba jött, de már a belügyminiszter bureaujában el is van készítve.

Kétségtelen e kikerekítés igen nehéz, igen fontos s e mellett mégis háladatlan munka. A mult kormány már egyszer megkísérelte ezt, azonban az elkészített törvényjavaslaton túl nem mehett; mert annak keresztülvitele ellen annyi érdek állt ellen, hogy valóságos darázs-fészek lett volna végrehajtása. Ez alkalommal is, bármily figyelemmel, bármily fontossággal is járjon el a kormány lehetetlen, hogy összeütközésbe ne jöjjen sok és sokféle tényezővel.

A multkori kikerekítési törvényjavaslatnak sok előnye, sok hátránya volt. A megyei felosztás nálunk továbbra nem maradhat ily különbözö; óriási kiterjedésű megyék mellett, akárhányszor pár mérföldre terjedő is van. A nagyokat redukálni, a kisebbeket összeolvasztani kell, hogy egyöntetűség legyen minden tekintetben, s hogy mind a törvénykezés, mind a közigazgatás könnyebb s gyorsabb menetű legyen.

Azonban e kikerekítésnek nem egyedül a mapán kell megtörténni, s annak a miniszterium könnyebb oldalát fogván fel, csupán czirkalommal kijelölje a határokat, a terület nagyságot, hanem az érdekléteket meghallgatásával, tekintetbe véve a czélszerűséget, a viszonyokat s minden egyéb körülményt, mely lényeges befolyást gyakorolhat. Tekin-

tetbe kell venni — nem egyesek, hanem a nagyközönség érdekeit, s vigyázni kell arra, hogy egyesek információja által csupán egyes érdekek miatt félre ne vezettesse magát, ezért szükséges, hogy a közel érdeklétektől közönség is megkérdetessék.

A multkori kikerekítésnek egyik hiánya épen az volt, hogy a fővárosban a zöld asztal mellett, nem tekintve a közönség érdekét, inkább talán egyeseket cirkalmazták ki a jövő megyéjé. Ennek aztán az az eredménye is lett, hogy a hol eddig a magyar elem suprematiát gyakorolt, ott az új megyékben mindent a nemzetiségek kerültek felül s a suprematiát többségükönél fogva kivitták volna. A nemzetiségek ezen felül kerekedése pedig, az országra, de különösen a magyarságra nézve, nemcsak nem kedvező, de sőt határozottan veszélyes. Ezért bárki tanácsára járt is el a mult kormány nagyon tévesen cirkalmazott akkor, midőn saját fajunk hátrányára kerekíté a hazai közéletben oly fontos szerepet játszó megyéket.

Ezen tekinteteket különösen ajánljuk jelenlegi kormányunk figyelmébe, a magyar nemzetiség irányában nagyobb figyelmet gyakoroljon, mert inkább a jelenlegi állapotok maradjanak, mintsem alsó vidékeinken a nemzetiségek túlsúly nyerjenek a megyékben.

Ezen új felosztás kérdése alkalmával szólunk még saját ügyünkben is. A multkori kikerekítési terv alkalmával a közrebocsátott törvényjavaslat szerint, mi t. i. Fejérmegye — területünkönél nem vésztettünk volna semmit, hanem területünk egy szép területet nyert volna. Ugyanis Veszprémmegye mezőföldi járását nyerjük vala meg, ha e törvényjavaslat elfo-

gadtatik. Ezen területnyerés ránk nézve mindenestre szép eredmény, mely méltán köszönetet érdemelt volna a megye részéről a kiváló figyelemért; azonban a tervből a beállott változások következtében valóságos nem levén — a szép mezőföldi járást mi sem kaptuk meg. De másrészt azt mondjuk, inkább jobb, hogy dugába dől a javaslat, mintsem nemzetiségünk kárára érvényesült volna.

A mezőföldre nézve azonban az új kikerekítésnél is fentartjuk jogunkat, s a kormány figyelmét felhívjuk, hogy ezen mind természeti fekvésénél, közelségénél, a megyével eddig is szoros összeköttetésénél fogva hozzánk közelálló területet — csatolja megyénkhez, illetve javaslatában annak csatolását indítványozza, annál is inkább, mert maga e terület lakossága is vonzódik hozzánk, sőt megyénkhez való csatolását óhajtja. Veszprémmegye e terület elszakítása által nem vesztené semmit, mert másrészt Zalamegyétől szint ily szép és nagy területet nyerne, melylyel kárpótoltatnék. Különben is Mezőföld már fekvésénél fogva is közelebb van hozzánk, mint Veszprémhez, s központ is Székesfejérvárt jobban választhatja, mint a hozzá távolabb levő Veszprémet. Ezeket kívül számtalan egyéb érdek, közelebb vonza hozzánk.

Megyénk képviselői oda fenn tegyék meg e tekintetben a kellő lépéseket, s a megye közöhaljának, Mezőföld lakossága közös kívánságának súlyt és nyomtatékot szerezzenek a belügyminiszter ur előtt. Megyénk képviselőitől el is várjuk, hogy e tekintetben különösen a megye érdekeit híven s igazán képviselik s minden törekvéssel oda fognak hatni, hogy a

TÁRCZA.

Szerelmi vallomás.

I.

Ha Isten a világrendet
Ujra teremtené;
S új föld minden csalóányát
Dal költővé tenné,
Ha e költők picziny szive
Csupa érzés volna;
Ha lány szellő, csergő patak,
Szerelmet susogna;
Ha minden dal tárgya lenne
Ragyogó szépséged;
Kevés volna elzengeni
Mint szeretlek téged.

II.

Ha Isten minden angyala,
Ha az egész világ
És annak ékes gyermeki
Fü, fa, nyiló virág,
Csak látásodnak örülne,
Abban lelné kedvét,
Lesve várva pillantásod
Szívednek szerelmét;
Ha kéjtől dagadna keblük
Nevedet említvén:
Egy se tudna bírásodnak
Ugy örülni mint én.

III.

Ha helyezett volna Isten
Menynek közepébe,
Kéjben, örömben ringatva
Boldogság ölébe,
Ha két Indiának kincsét
Mind, mind neked adnák;
Gyöngygyal rakott bíbor ágyad
Angyalok ringatnák;
Ha kis szived szép örömtől
És kéjt lelne ebben:
Mégsem volna ott jobb helyed,
Mind az én szívémben.

IV.

Ha az egész világ el üz,
El kizár köréből,
Ha nem jutna soha részem
Világ örömeiből;
Ha hont vesztve száműzve
Járnék kietlenül,
Ha a honvesztés fájdalma
Aszalná kebelem;
Mindazt békével eltűrném
Mert jól esnék nekem
Az üdvözítő öntudat:
Hogy te szeretsz engem

Száva.

Vaknak kell lennie.

(Vége.)

Egy hóval utóbb Homokiné két levelet s vagy féltucat külföldi hírlapot tartalmazó csouagocskát ka-

pott egy francia határszéli városban székelő osztrák-magyar consultól. Az egyik levél egy francia mérnöktől eredett, a ki utitársul szegődött Szentimreire, s most egy nagy szerencsétlenségről tudósítá Homokinét. „A fiatal magyar utas — így hangzott a levél — egy kis hegyfúrás munkálatot menvén megtekinteni, véletlen robbanásnak lön áldozatává; a szerencsétlen életben maradt ugyan, de szemvilágát majd teljesen elveszté, s attól tarthatni, hogy vakúsága gyógyíthatlan.” A levél egy másik helyén így irt Szentimreire francia barátja: „E sorok egyrészt ő mondta tollamba, óhajtván a szerencsétlenségről, mely őt érte, tudósítani önöket, kiknél jól eső, nemes részvétre számíthat. E baleset miatt uti tervét megváltoztatni kényyszerült s nemsokára visszatér hazájába.”

Midőn Zsófi a levelet átolvasta, oly hangon, mely bizonyos örömet árult el, mondá: „Tehát Szentimrei nem fog Amerikába menni? ő visszatér hozzánk?”

— Ah, tehát mégis csak szereted őt? — kérdező édes anyja.

Zsófi elpirulva hallgatott.

... Még bizonyos ideig Franciaországban maradt Szentimrei s azután hazafelé indult. Ekkor kaptak Homokiék újabb tudósítást tőle, hogy Bécsben egy hírneves szemorvos által fogja gyógykezeltetni magát. Bécsben azután Homokiné is meglátogatta őt egy izben leányával együtt. — Andor sötétszínű szemüveget s a felett még zöld szemvédernyőt hordott Így mult el öt hónap. Figyelmes észlelők tökéletes átalakulást vehettek volna észre ekkor Zsófi kedélyvilágában. Előbbi tüde, derült, csapongó, játszian szeszélyes kedé-

megyének e közösen óhajtott s méltányos kívánsága teljesítve legyen.

Mezőföld szép területével kétségtelen nyerünk mi is. Gazdászati tekintetben szépen művelt területet, tiszta magyar népséget, előre haladt műveltségi állapotot s ipart csatolunk megyénkhez. Ezért megyénk közönségét különösen figyelmeztetjük erre, hogy közönségünk szavának s óhajának tekintélyt szerezzék ez ügyben a kormány előtt.

E fontos ügy méltó arra, hogy közelebbről is értekezzünk róla s már eleve jól megvitassuk s a kormány figyelmébe ajánljuk. Azért tartottuk észszerűnek épen a pesti lapokban felemlített kikérések közül felhozni, hogy a kormány figyelmét jókor e tárgyra irányozzuk. □

Tanfelügyelői előterjesztés az iskolatanácsához.

(Folytatás.)

A termelésre való felügyelet, a tojásoknak szétosztása, a beváltás vezetése, kerületenként a királyi tanfelügyelő által kijelölt néptanítókra bíztnak, kik munkásságukhoz képest, a beszolgáltatott gubók elárulásából bejött összegnek bizonyos % fölül talán állami díjakban is részesítenének, a mi nem csak fáradozásainak megérdemelt jutalmául, de egyszersmind buzdításul szolgálhat arra, hogy az iskolánövedékeivel a termelést megkedveltsék, mi ha sikerül, majd fog a gyermekserceg időt találni magának arra, hogy a legsürgősebb munka idején is selyméreit gondozhassa.

A gyermekek által termelt anyag elárulásából bejött pénz pedig megvethető az iskolai takarékpénztárak alapját.

A biztos beváltási helyek, a tanítókat megnyerése nélkül, minden kísérlet meghiusultnak tekinthető.

Valamint ha e téren kísérlet nem tétetik félni lehet, hogy a már meglevő újabb időbe alig szaporodott ültetvények helyeit lassankint a hamarabb növe, a gazdaságban jobban használható fánemek fogják elfoglalni, úgy az elhízott kísérlet, magát a termelést hosszú időkre visszavetheti.

b) A vessző és szalma iparra vonatkozólag. Székesfejervár határában termelt fűz, csak a legközönségesebb munkákra alkalmas. A sárga fűz, rektette azonban könnyen szaporítható lenne.

A városban három iparos foglalkozik finomabb munkával, anyagait Ráczalmás, Kajtor és a Duna szigetéről szerzi be.

Nagymennyiségben van anyag az egész Duna-mentén, magával a fonással Eresiben, Ráczalmáson, Duna-Pentelén egy-két egyén foglalkozik.

Van továbbá anyag Polgárdin és sz. Mihályon, mely utóbbi helyen, már a mult télben gróf Zichy Jenő ur több gyermeket tanított a kosár fonásra.

Foglalkoznak még néhányan a kosárfonással Vaálban Iszka-Szent-Györgyön, Nadapon és még néhány helyeken. — A vessző munka tanításával, a szalma munka is összecsatlandó lenne. A tanítást Fejervárott, Vaálban, Eresiben és Ráczalmáson kellene megkísérteni.

lye bizonyos mélabus határozatlanság s nyomasztó komorság által lön feleselvé. Egy nap e szavakkal fordult lányához Homokiné: „Kedves gyermekem, te igen sápadt vagy; az ember azt gondolhatná: hideg lázod van“

— Álmatlan töltöttem az éjszakát — felelt a lányka — s nagyon bánatos vagyok. Lélek mardosások gyötörnek, mert mindig azt hiszem, csak én vagyok oka az Andort ért rettenetes szerencsétlenségnek. Ha neki igérem kezemet, soha sem gondolt volna a végzetes utazásra

A mama mit sem válaszolt.

— Talán még helyrehozhatnám hibámat? — hiszed édes anyám, hogy ő engem még mindig — szeret?

— Arról bizonyos vagyok, gyermekem; de csak fontold meg, mit gondolsz. Ha egy csinos fiatal embert, kinek szemei szenvedélyes szerelemmel függtek rajtad, elutasítal: vajjon egy szerencsétlen vakot fogsz-e szeretni s férjedül óhajtan!

— Igen — suttogá Zsófi, a szép fiatal ember szemsugarai rideggé tettek, mert félttem azoktól; a vakot pedig szeretem.

* * *

Egy szép napon ismét menyekzői ünnepélynek volt színhelye a szomszédos nyári lak Szentimrei Andor és Homoki Zsófi egymásé lőnek. A vendégek közt volt Róza is, a menyasszony legbensőbb barátja. Ha valaki figyelmesen vizsgálta volna Róza arcát, egy titokzatos vonást találandott azon, melyet nem könnyen fejthetni meg

. . . . Kevés napokkal az esküvő után az ifju

c) Kötésre alkalmas sás van a velencei tóban, Perkatán, Kajtoron és az érdi urodalomban.

A sás feldolgozásával szintén néhány egyén foglalkozik — Székesfejervárott, a hová az anyagot az ercsi urodalomból szerzik be 20 ftal számítva egy kis kocsai rakományt; továbbá Szabadbattyánban, hol egy egész család él tisztességesen munkája után.

A sás fonással összekötendő volna a szalma fonás és a megye három helyén volna az oktatás berendezendő u. m.: Székesfejervárott, Velenczén vagy Nyéken és Seregélyesen.

d) A csipke verés, kötés és himzésnek, Székesfejervárott, Moórott, Lovasberényben, Csákváron, Martonvásáron, Bieskén, mely helyeken számos iparos család lakik, lehetne jövője.

Fejerváron s Moóron a felállítandó felsőbb nép oktatási intézetek kézi munka tanítói lesznek hivatva ennek tüzetes tanítására, mely helyeken a községből beküldötteknek, akár magán, akár a közjótékonyaság, akár némi államszegély nyújtása által alkalom adatnék ezen foglalkozásban a kellő ügyességet megszerezni, hogy így ezután a községekben ezen intézetből kikérültek a házi ipar e nemét sikerrel meghonosíthatnák.

Erre nézve azonban mindenképp előtér szükséges volna, hogy a két város közönsége, ha bár áldozattal is ezen intézetek felállítását lehetővé tenné s ezáltal nem csak törvényes köteleimnek eleget tennének, de a lakosság anyagi gyarapodását is tetemesen előmozdítanák.

e) Ami végre a cserépi ipart illeti, miután tapasztalható, hogy a vas és bádóg edények elterjedése, főleg Csákvár, de Csáberény, Bieske, Máty községekben ezen iparral foglalkozó számos családnak ugyszólván egyedüli kereset forrását már is fenyegeti, idejekorán kellene gondoskodni, hogy a kéznél levő anyagból az eddigi közönséges fűzőedény gyártásán kívül nem lehetne-e biztosabb, s jövedelmezőbb forrást nyitni? s ugyan arra felkértem Heiszler Győző megyei iskolatanácsos urat, sziveskednék a csákvári földet műterőleg megvizsgálni, s annak hasznosításáról véleményt adni.

A felkért kézséggel a kívántat teljesíté, a korszó, fazék és tál földet Frezenius-féle műszaki vegyebontás szerint megvizsgálván, véleményét következőkébe adta elő: — A korszó anyag ugymint jelenleg használtatik, csakis ezen kezdetleges minőségű korszók gyártására alkalmas. Ha azonban kőhatvány sav által kilugoztatnák, s fa vagy kőszénnek keverten a többi itt található agyag nemekkel az aránynak kísérleti megállapítása után használtatnák, a távirádák villany telepeikhez szükséges agyag sejtek előállítására alkalmazhatóvá, valamint kellő ömlesztő szer, s szintén itt található tál agyaggal össze dolgozva, erősen égetve vízhatlan csatornai csövekre is alkalmazhatóvá válnék.

A fazék agyag, kellő szakismerettel feldolgozva, a közönséges agyag ipar legremekesebb terményeinek előállítására használható.

A tál agyag, a fentebbiek keverékére alkalmas. Megszereztem továbbá az urodalom erdiben megszabott faárak jegyzékét a közönséges napszámok s házbérek jegyzékét.

(Vége következik.)

házások s a mama a terászon ültek, honnét gyönyörű kilátás kínálkozott az egész vidék felett.

Ekkor jött a postaszolga s leveleket és hírlapokat nyújtott át. Ép akkor igen nevezetes politikai események közt állott a nemzet. Esetleg a „Napló“ reggeli száma jött Andor kezéig. A lap élén kövér, ritkított betűkkel volt olvasható: „A miniszter-váltásnak vége. A fuzió létesült!“

A nagy jelentőségű politikai fordulat felett; örömben Szentimrei ünneledten kiáltott fel: „Éljen! éljen! Ugy történt, mint én óhajtottam! A miniszter-váltás szerencsés megoldást nyert.“

A mama nagy csodálkozva kiáltott fel: „Honnan tudja ön azt? — Mint képes ön olvasni? Andor-nak azonban nem maradt ideje felvilágosítani adni, mert Zsófi ugrott elő tapsolva örömeben Minden világossá lön előtte. Most értette csak Róza rejtélyes vonásait, talányos beszédeit azon „vakságról“, mely oly sok boldogságnak képezi forrását.

Andor pedig keblére vonva kedves kis feleségét, örömmittasult hangon szólt hozzá: „Lásd, édesem, kénytelen voltam ez eszközhöz folyamodni, hogy részvétet ébresztve kis szivedben irántam, — a magamévá tehesselek! Ez egy kísérlet volt, mely pompásan sikerült. S te nekem meg fogsz érte bocsátani.“

* * *

Zsófi ma a fiatal asszonyok legboldogabbikának érzi magát; gyakran mosolyog lánykori bohósága felet, mikor vak férjét óhajtott magának. Andor pedig imádja kedves nejét, kiért őt hóg „vak“ volt.

Szentimrei Andorból különben nem sokára miniszteri titkár, naiv Zsófikából pedig „mamácska“ lesz. — Előre is gratulálunk. —y—f.

Egyről másról.

— Budapest, november 2-án. —

Talán nem is illik most vignak lenni? Temetőből jövök. Azaz nem tudom biz én, temető volt-e, vagy bálterem. Enynyi érdemel, s mi a holtat leginkább megilleti: a köny, de kevés szemben mutatkozott. Ha nem tudtam volna, hogy holtakhoz jövök, azt gondoltam volna, hogy élők közt járok; s nem is tudom, hogy lehet ily zaj — s enynyi nép közt imádkozni a megholtak bűnös lelkeiért. En legalább nem tudnék; igaz, nincs is köztük halottam. De mégis, van ott elég, bár ne volna. Battyányi, a vértanuk, Vörösmarty, Kisfaludy, s a többiek, halottjai ezek nekem úgy, mint bárki másnak. Meg nem állhattam, hogy levett kalappal be ne álljak az ifjak csoportja közé, s meg ne hallgassam a szónokot. Ifjak voltunk mind, kalauz nélkül ráakadtunk szentjeink sirjaira; pedig hát belőlünk is csak oly nyugalmas öregek válnak egykor, mint apáinkból, azt sem tudjuk kik voltak, mit tettek. De minék is, ott lesznek a fiatalok, ez az ő privilegiumaik.

S mikor aztán a beszédeknek is vége lett, az én türelmem is megszakadt. Ott hagytam temetőt, halottat, gyászolókat, nyugodjanak békével. Mért jöjnek én hozzájuk, ők sem jönnek el énhozzám? Meglehet, hogy akkor már nem is kell a temetőbe kifáradoznunk; összepörkölnék bennünket, beletaszítanak egy „dunztos“ üvegbe, feltesznek az „almáriom“ tetejére. En nem is bánom, nekem tudom elég lesz egy messzelyes üvegecske, hanem Izabella kisasszonyka egy pintessel sem érne be. Hogy ki ez az Izabella? Királyné, de nem a spanyoloké. Ő a föld asszonyai és leányainak a királynéje; husz éves, szép, deli termetű Amazon — ló még nem találkozott alá — bár már sokat lóvá tett — lába sarkától feje tetejéig 7 lábnyi a távolság, s cipőinek talpára 400 fontnyi hústömeg nehezedik, s hogyha általkarolod karsu derekát, még két bajtársat bátran segítségül hívhat.

S ez mind nem tulzás. Ez mind a fővárosi mérnöki hivatal hiteles — új mérték szerinti kiszámítása. Aztán nem is rátartós. Tíz krajczárért láthatni a kisasszonykát a maga teljes valójában. Ez nagyon olesó multság, épen felenyibe kerül, mint szomszédja: a „kacagató kabin.“ Ez nagyszerű „panorama“ — csak azt nem tudom, hogy minék kacagnak ott. Egyszer már majd nem fél órát ácsorogtam előtte, ugyancsak hallgattam, vajjon kacagnak-e benne, de biz én semmit se hallottam. Azt mondják nemis a közönség nevet ott, hanem a „kabin“ tulajdonosa — persze csak a markába. Két szűrős atyafi is állt ott mellettem, s tanakodtak egymás közt, hogy voltaképen mi légyen ez. „Te Pesta, má hogyan kacagattassák itt az ember fiát?“ kérdi az egyik. „Te bolond, asse tud, hát mögcsiklän dozzák“ volt a felelet. Lám, lám, hogy én erre rá nem tudtam jönni.

Bizony, kár ezeket itt megtérni. Elcsalják a közönséget a Népszínházról. A mi azt illeti, biz el is csalhatják ám, jó volna Fejervárral cserélni színészeket, ezek épen a fejerváriaknak valók lennének, kik, — mint olvassuk — irtóznak a színházról. No, ha ezeket lát-nák, akkor érteném őket. Szegény „Ördög párnája“ olyan „szalmazsákot“ csináltak belőle, hogy az egész közönség jót aludt rajta.

Még mást is olvastam én a „Székesfejervár“-ban. Háromszor törültem meg szememet, háromszor körösz-tül olvastam, még sem hittem. „Szentimray“ — ismerem, jó barátom — s egy „fiatal széptelenségű költő“ — ezt is, de csak látásból — egy könyvet, jól megértsék, egy könyvet szándékoznak kiadni — s horrendum dictu — még pedig Fejervárott. En nem értem, azt írják, hogy fejervári születésűek, s mégsem ismerik szülővárosukat? Ha azt mondanák, menjek el az éjszaki sark legvégső csucsára, üljek a föld tengelyének a végére; — vagy, hogy bolyogjam be Ázsia pusztáit azon reményben, hogy őseinket felfedezhessem, — hát isten neki fakeseszt, csak vállalkoznám rá. De hogy Fejervárott könyvet adjak ki, hogy a fejerváriak azt elolvassák, vagy — mi a legnagyobb — azt pénzért meg is vegyék, — itt elhagy minden bátorságom.

En nem értem, fiatal barátaimnak mi jutott eszükbe? Sajnálom szegényeket, na, de az egyiknek „szép tehetsége“ van, legalább fedezheti a deficitet.

S uramfia, nehogy valami gazdag urat keresnének, kinek könyvüket ajánlják, a ki talán kisegitené őket a „fejervári“ sárból, kapják magukat, a város és megye hölgyvilágának emelik az oltárt. Mondok én jobbat. Ha már neki mennek a nagy sziklát megmozdítani, csináljanak egy hős „reclam“-ot. Ha már kezdtek, hát csak hagyják a „hölgyvilág“-nak, de tegyék hozzá: „hogy minden gyűjtőnek 8 előfizető után egy házassaladó fiatal ember küldetik.“ Meglássák, több lesz a gyűjtő mint az előfizető, utóbb még magukat is bepakolhatják, s küldhetik „present“-be.

Akkor aztán megéri azt, mit még egy halandó sem: a második kiadást. —s—a.

Megyei és városi hírek.

— Horn Ede, földművelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium államtitkára, kiténő szakférfi és író elhunyt. Vágújhelyen 1825-ben született szegény, de értelmes izraelita vallásu szüléktől. Jó nevelésben ré-

szesült s már ifjú korában a zsidó lapokon kívül a „Jelenkor“, „Hiradó“ s „Pesti Hirlap“ munkatársa volt. A szabadságharc nagy napjaiban mint hírszónok, író s népies szónok nagy tevékenységet fejtett ki s e miatt a szabadságharc után menekülnie kellett. — 1850-ben Lipcsébe ért egy forinttal zsebében. Sokáig küzdött a nyomorral míg végre „Ludwig Kossuth“ röpiratával feltűnt s helyzete jobbra fordult. Lipcséből röpirata miatt kiutasítva Brüsszelbe innét Párisba menekült s ez utóbbi helyen csakhamar tekintélyre vergődött. Több francia lap szerkesztője, alapítója s munkatársa volt. Nemzetgazdasági statisztikai műveivel világhírű nevet szerzett. A viszonyok jobbra fordultával 1868-ban jött hazánkba vissza. Itthon csakhamar szerkesztő majd országgyűlési képviselő lett, majd a pártok fúziója után államtitkárrá neveztetett ki. Irodalmi munkássága által a magyar, francia s német irodalomban szép nevet vívott ki. A vesztesség halála által rendkívül súlyos a hazára nézve. Béke porain!

— **Gróf Zichy Jenő** ur zichyfalvi birtokán e hét folyama alatt tartatnak meg a hajtóvadászatok. Gróf ur által rendezendő ezen vadászaton igen szép számú s előkelő vadászatkedvelők fognak megjelenni. Az eredményről annak idején kimerítő tudósítást hozunk.

— **Dr. Neumann Armin** ügyvéd ur vasárnap e hó 7-én esti 6 órakor tart felolvasást a kereskedelmi törvényekről a kereskedelmi csarnok helyiségében.

— **Neecrolog.** Oláh Károly a „Debreczen“ című lap alapítója s egykori szerkesztője úgy az „Egyetértés“ társzerkesztője s a bodajki választókerület egyik követjelöltje közelebb Pesten jobblétre szenderült! Jeles író s szónok volt. Béke lengjen porai fölött!

— **A Vörösmarty-kör** által a nagy költő születésnapja ünnepére felolvasás fog tartatni, mely felolvasás alkalmával gróf Zichy Jenő ur is felolvasni fog, a multkorakhoz hasonló érdekes tárgyú közleményt, mely cikket közlés végett a gróf ur szíves volt már előre is lapunknak átengedni. A felolvasás után azonnal közölni fogjuk.

— **Színházi műsorozat.** Szombat, november 6-án: „Tíz leány“, operette 2 felv. Souppétól és „Rablógyilkos“, vigj. 1 felv. Aboutól, a vigjáték előzőr. Vasárnap, nov. 7-én: „Szép juhász“, népszimű Szigetitől. Hétfő, nov. 8-án: „Armány és szerelem“, szomorujáték Schillertől. Kedd, nov. 9-én: „Liliomfy“, bohózat Szigligetitől. Szerda, nov. 10-én: „Férj az ajtó előtt“, operette és „A dicsőség bajjal jár.“ Csütörtök, nov. 11-én: „Divatos menyecskék“, vigját. 4 felvonásban. Péntek, nov. 12-én: Szünet. Szombat, nov. 13-án: „Petaud király“, operette 3 felvonásban. Vasárnap, nov. 14-én: „Fidibusz“, népszimű Szigligetitől.

— **Postaügy.** A földmivelési ipar és kereskedelmi miniszternek újabb rendelete szerint a jövő 1876. évi január 1-től kezdve a kocsipostalai küldemények feladásánál kizárólag, csak a postaigazgatóság által e célra hivatalosan kiadott szállító levelek lesznek használhatók.

— **Boldogult Szűts Sándorné** a gyász istenitisztelet e hó 7-én tartatik meg a helybeli református templomban a rendes isteni tiszteleti időben. Figyelmességükkel a boldogult derék nő tiszteletét s rokonait ezen isteni tiszteleten való megjelenés végett.

— **Az ujonczozási** előmunkálatok már megkezdődtek a városi hatóságánál. Ez évben az 1856, 1855. és 1854-ben születettek jönnek sor alá. Az idegen illetőségűek, kik magukat itt akarják soroztatni, illető járási tisztviselőkhöz tartoznak folyamodni a sorozó iv áttétele végett.

— **Pátkán** folytatott régészeti ásásokról részletes tudósítást kaptunk s közelebb azt közölni fogjuk. Az ásás szép eredményt hozott létre sok becses régiség felismerésére.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter a helybeli főreáltanodához a német nyelvtan és irodalom tanszékére Harsányi Ferencz urat nevezte ki.

— **Mai számunkhoz** van mellékelve Adrian Balbi „Allgemeine Erdbeschreibung“ VI. kiadásának előfizetési felhívása, ajánljuk e nagy hírű munkát a nagy közönség figyelmébe. Előfizetéseket helyben lapunk kiadóhivatala Klökner Péter könyvkereskedése fogad el, hol az eddig megjelent I. és II. füzetet megtekinthetni.

— **Farkas Antal** a helybeli főreáliskolához mennyiség és természetani tanszékére kinevezett tanár közelebb a főreáliskolai igazgatóságot arról értesíti: hogy ezen állomást annál fogva, mivel időközben más intézetről nyert alkalmazást, el nem foglalhatja.

— **Halálozás,** Erdős József városi tanácsos urnak édes anyja özvegy Waldl Istvánné született: Reipinger Anna f. hó 2-án 77 éves korában elhalálozott. Béke legyen porain!

— **A pótelőnézési szemle** városunkban a m. k. honvédség részéről f. hó 12-én, a közös hadseregbeliek részéről pedig e hó 13-án fog megtartatni. Mult számunkban tévesen közöltük, hogy 6-án tartatik meg a szemle, mit ezzel helyreigaztunk.

— **Kaloz** községbeliek kérvényt intéztek a miniszterhez, a postahivatal felállítására iránt.

— **Hírtelen halálozás.** Okt. 28-án Ober Mihály kömives és József fia moóri lakosok Ondódra Krebsz Györgyhoz mentek ki dolgozni. Este a vacsoránál mind a fiu, mind az atya annyira borozgattak, hogy

berugtak; erre a házigazga aludni küldte őket az istállóba, hol mindketten a jászolba lefeküdtek, éjjel tájba a fiu felébred s atyját halva találta. Valószínűleg a mérték telen ivás folytán szélhűdés következtében hirtelen elhalt.

— **Betörések.** Mohán október 25-én B. I. odaváló lakos kamarája éjjel feltörtvén több mérő búzája s lisztje eltolvajoltatott, ugyancsak Mohán ugyanazon napon éjjel I. I. ottani lakos pinczéje törtetett fel s több frt. értékű tárgyak vitettek el. A tettesek eddig ismeretlenek.

— **A székesfejérvári kölcsönös segélyező-egylet** folyó 1875 ik évi október havi üzlet-forgalmi kimutatása. Bevétele: Pénztári maradvány szeptember hóról 2584 frt. 13 kr. Hetibefizetésekből 25649 frt. 50 kr. Kamatokból 7106 frt. 63 kr. Illetékekből 488 frt. 50 kr. Nyomatványokból 21 frt. 70 kr. Házbérekből 180 frt. Felszólítási díjakból 5 frt. Kölcsönökből 7060 frt. Kötelezőkből 1155 frt. 50 kr. Zalogokból 6130 frt. Váltókból 132419 frt. Összesen 182799 frt. 96 kr. — Kiadás: Az 1868 ik évi társulat vagyonából a 153. sz. 3 betét visszaváltására 410 frt. 11 kr. Az 1870 ik évi társulat vagyonából 142 frt. 48 kr. Az 1871 ik évi társulat vagyonából 424 frt. 80 kr. Az 1872 ik évi társulat vagyonából 832 frt. 59 kr. Az 1873 ik évi társulat vagyonából 54 frt. 8 kr. Hetibefizetésekből kifizetett 14 frt. Kamatokra 152 frt. 29 kr. Kezelés- és üzleti költségekre 1008 frt. 95 kr. Kölcsönökre 18300 frt. Kötelezőkre 850 frt. Zalogokra 6365 frt. Váltókra 152504 frt. Pénztári készlet 1741 frt. 66 kr. Összesen 182799 frt. 96 kr.

— **A löállomány szemle** a város részéről mult hó 31-én, folyó hó 1. 2. és 3-án történt. Elővezetett összesen 899 ló, ezek közül 51 mén, 434 kanca, és 403 herélt. A lovak közül 255 volt 4 éven aluli, 634 pedig 4 éven felül. Katonai szolgálatra alkalmasnak találtatott 66, az avatásból törvényesen 1 lett felmentve. A szolgálatképes ló között 42 háttas és 24 hámas ló volt.

— **A kölcsönös népségélyező-egylet** üzletkimutatása október haváról 1875. Bevétele: Pénztári maradvány sept. hóról 9163 frt. 59 kr. Hetibefizetésekből 9137 frt. 70 kr. Késedelmi kamatokból 172 frt. 86 kr. Kamatokból 2752 frt. 12 kr. Váltókból 58596 frt. Zalogokból 93 frt. Kötelezőkből 475 frt. Váltó nyomatványokból 16 frt. 20 kr. Összesen 80406 frt. 47 kr. — Váltókra 67835 frt. Zalogokra 43 frt. Kötelezőkre 925 frt. Negyedévi házbérbe 50 frt. Kezelési költségek 355 frt. 64 kr. Takarékpénztárba 10400 frt. Pénztári készlet 797 frt. 83 kr. Egyenleg 80406 frt. 47 kr.

— **Hymen.** Benkó József városi hivatalnok f. hó 5-én vezeti oltárhoz Gscheidt Anna kisasszonyt. Sok szerencsét kívánunk!

— **„Hölgy naptár“** cím alatt egy új naptár fog Számmer Imre kiadásában, igen érdekes s változatos tartalommal megjelenni. E naptárban több jeles tollu hazai írónőtől fognak közlemények közölni. Előre is figyelmeztetjük közönségünket a változatos összeállítású naptárra.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kopp János ur, helybeli könyvkereskedő szíves volt iskolám növendékeinek 34 tuczat réztollat, 2 tuczat tollnyelet, 2 tuczat írót, 1 skatulya palavesszőt ajándékozni, mely nagy lelküségéért fogadják a tisztelt adományozó hála köszönetemet. — Székesfejérvárott, 1875. november 3-án. *Csapó Ödön*, ref. tanító.

— **Halálozás.** Molnár Lajos veszprémi segédszolgabíró hosszas betegség után a napokban elhunyt élte 54 ik évében. Béke poraira!

— **A Bogara János** vezetése alatti helybeli zenekar az utóbbi időben dicséretes haladást tén. Játékuk összhangzó izléssel párosult. E napokban több új darabot hallottunk tőlük, melyek közül kiemeljük Németh János ismert zeneköltőnk egy újabb szép dalát „budapesti kis barna“ cím alatt; továbbá Ravasz Ilonka kisasszonynak s a fővárosi hangversenyekből kedvesen ismert zongoraművésznek magyarzenemű toborzóját. A jól szervezett zenekar pártólást érdemel.

— **Az athletikai club** által Pesten, vasárnap nov. 7-én d. e. 11 órakor az Orczy kert köröndjén rendezendő versenyjárásra a nevezési hatánapig a következők jelentkeztek: Bendik István, Balázs Endre, Porzolt Lajos a fűredi távgyaloglás győzői, Bánó Jenő, Kornis István, Fried Alajos, Békeffy Béla és Barcza Károly egyleti tagok. E versenyen a club tagjai és az általuk bevezetett vendégek díjtalanul vehetnek részt. Közlekedés a Ludoviczeumig a lóvonatu pályán történhetik.

— **„A vándor“** cím alatt szépirodalmi hetilap indult meg Bécsben. Főszerkesztő s tulajdonos: Pilez Mór. Az első szám változatos tartalommal állított össze. Van benne társadalmi, bölcsészeti, zenészi, történelmi cikkek, közlemények a bécsi s hazai életből, elbeszélés, hasznos tudnivalók végre francia lezke.

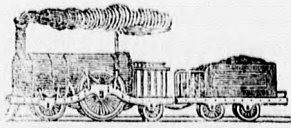
— **Törvényszéki hírek.** Setét István 60 éves, csákvári lakos, a moóri k. járásbíró hivatalos helyiségében és udvarán azért, mert garázdálkodásért néhány órára fegyelmileg elzárattatott, a törvény és a bírósági személyek ellen a legféltelenebb káromlásokat követte el; a törvényt s ennek kezelőit, hozzát össze huncuztolta, gazolta, s az elzárattal megbízott börtönőrnek ellenszolgált. Setét István azért vizsgálat alá vonatván ellene a végtárgyalás október 30-án tartatott meg, mi-

kor is hivatalos személyek szóbeli bántalmazása, törvény elleni tiszteletlenség s hivatalos közeg elleni tetteleg bántalmazás bünténye miatt, tekintve agg korát egy havi kiállott fogságban, s a felmerült költségekben elmarasztaltatott. Vádlott és az ügyészesség az ítéletben megnyugodtak. — **Gajdó Károly** 24 éves előszállási lakos, f. é. augusztus 24-én Hercegfalván a cséplés alkalmával Sarlay József cséplő napszámosal szóvitába elegyedvén, egy favellával oly ütéseket mért Sarlay József fejére és balkezére, hogy az orvosi vélemény szerint ennek alkar és orsó csontját ketté törte oly módon, hogy ezen törésnek egész életén át kiható maradandó következményei maradtak, minélfogva vádlott a súlyos testi sértés miatt bűnösnek mondatván ki, félévi börtönbüntetésre, s a felmerült fájdalom és mulasztási költségek megfizetésére ítéltetett. Vádlott s királyi ügyészesség megnyugodtak az ítéletben. — **Németh József** 55 éves tabajdi lakos ellen végrehajtás foganatosítván, nevezett a lefoglalt ingóságok zártörés és sikkasztást követvén el, f. évi október hó 30-án tartott végtárgyalás alkalmával egy havi börtönrre ítéltetett. Ugy vádlott mint a kir. ügyészesség az ítélet ellen fellebbeztek.

— **Megjelent:** „Német nyelvoktatás“ magyar népiszólak számára I. és II. évfolyam, írta Kakujai Károly és „Deutsches Sprach- und Lesebuch“ I. és II. évfolyam, írta Kakujai K. Az elsőnek ára 40 kr., a másodiké 30 kr. Ajánljuk ezen jelesen szerkesztett népiszólak tankönyveket a népiszólak s tanügyvel foglalkozók számára. Kaphatók helyben Klökner Péter könyvkereskedésében.

— **Beküldetett.** A lap mai számában közzé tett Kaufmann és Simon hamburgi bankház hirdetését, a t. olvasó közönség figyelmébe ajánljuk. Igen jó alapon szervezett, és több jelentékeny összegű főnyereményben részesítő, eredeti sorsjegyek vétele ajánlatik, alkalom nyújtván, hogy környezetünk lakosai is részese sülhessenek a sorsjegyek elég idejéni megszerzéséhez. Ezen sorsolási vállalatnak szilárdasága mellett kezeskedik, mind az illető kormány részéről nyújtandó kezeség, mind pedig nevezett hirdető háznak jó hírneve, miszerint a nála már számosan előfordult nyeremények kifizetésénél, legszilárdabb pontossággal jár el.

— **Színház.** Kedden, november 2-án: „Halottak emléke“, Szigligetinek eddig városunkban ismeretlen jeles drámája került színre, mondhatni teljes sikerrel. Közönségünk nagyobb része megrovandó közönyt mutat a drámák s még jelesebb színművek színrehozatala alkalmával is, úgy hogy e valóban remek mű, correct előadása jóval nagyobb közönséget érdemelt volna a mainál. Méltó elismerésünket nyilvánítjuk ma Pifkó Lina jeles játékaért, ki kellemes megjelenése s szerepének művészi kidomborítása által — különösen a mely s hevesebb érzelmek festésénél — megérdemelt taposkat aratott; továbbá Kovács E., ki jól felfogott szerepe körében Baloghgal együtt teljes otthoniassággal mozgott. Dicséretet érdemelték még sikeres játékaért Hevesy, Szabóné s Kendy. Az előadás egyike a legsikerültebbeknek, hasonló jeles drámák gyakoribb színrehozatalával élvezetes estéink száma szaporodik. — Szerdán, nov. 3-án adatott: „A csárna foglya“ 2 felvonásos vigjáték, a darab élénk meneti minden tekintetben jól adatik elő, különben hamar unalmassá lesz. A mai előadás nem minden tekintetben volt sikerült. A szereplők közül ügyes játéka által kiemelendő Kömivesné, ki a mellett, hogy szép alak s kellemes megjelenés, érzéssel s valódi bensőséggel játszott. Kovács alakítása igen sikerült volt. Ezen darabot „Tulipatan sziget“ operette előadása követte, az előadás kielégítő volt. A szereplők közül különösen ügyes s komikus alakításukért kiemelendő Szilágyi s Kendy, kik mindig élénkséget idéztek elő. Jól játszott s énekel Bényei né és Berczy is. — Csütörtökön, nov. 4-ken: „Szuzsi ur keservei, vagy kié a 40,000 forint?“ Élénk meneti, bár hosszúra elnyújtott darab. Az előadás mulattató volt, s az elismerést legnagyobb részben Kendy-t illeti, ki (Szuzsi) szerepében csaknem felülmúlhatlan komikummal játszott; a közönség nagy derültséggel nézte eredeti alakítását és jóízű humorán jól mulatott, s majd minden felvonás után zajos tapsokkal tüntette ki kedvenc színészét. Pifkó Karolin k. a. is dicséretreméltó buzgalommal és szép sikerrel játszott. Berczy könnységgel adta a szelburdi Szélházy báró szerepét; Balogh a pénztőzsér szerepét kitünően adta; jól játszottak még Orsi, Kendy és Kövesi. — Közönség középszámmal, mely mindvégig jól mulatott.

Vasuti menetrend.

Budára regg. 3 ó. 55 p. d. u. 1 ó. 50 p. este 6 ó. 30 p. **Budáról** regg. 7 ó. 15 p. d. e. 10 ó. 45 p. este 9 ó. 40 p.
Kanisára regg. 9 ó. 30 p. d. u. 2 ó. 25 p. éjjel 12 ó. **Kanisáról** regg. 6 ó. 25 p. d. u. 2 ó. 0 p. éjjel 10 ó. 45 p.
Ujszőnybe regg. 10 ó. 18 p. éjjel 12 ó. 23 p. **Ujszőnyből** d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 37 p.
Veszprémbe regg. 9 ó. 34 p. éjjel 12 ó. 7 p. **Veszprémből** regg. 1 ó. 24 p. d. u. 4 ó. 34 p.

